

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії,
ректор
професор _____ Вячеслав Ждан
«29» _____ 2026 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(вступного іспиту / співбесіди)
«Кардіологія»

для вступників до аспірантури
галузі знань I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
за спеціальністю I2 «Медицина»

Полтава – 2026

Програма вступного випробування «Кардіологія» для вступників до аспірантури галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю І2 «Медицина»

« 29 » *квітень* 2026 року – 11 с.

Розробники:

В.М. Ждан – д.мед.н., професор, ректор ПДМУ, професор ЗВО кафедри сімейної медицини і терапії,

Ю.М. Казаков – д.мед.н., професор, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини;

Н.І. Чекаліна – д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри пропедевтики внутрішньої медицини;

І.П. Катеренчук – д.мед.н., професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 2

М.М. Потяженко – д.мед.н., професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів

С.К. Кулішов – д.мед.н., професор, професор ЗВО кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 1

1. Загальні положення

1.1. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

1.2. Для вступу до аспірантури Полтавського державного медичного університету приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності і пройшли конкурсний відбір для зарахування за результатами вступних випробувань.

1.3. Вступні випробування складаються з вступних іспитів (співбесід) та презентації дослідницьких пропозицій і досягнень.

1.4. **Вступне випробування** – оцінювання підготовленості вступника, що може проводитися у формі національного мультипредметного тесту, єдиного вступного іспиту, єдиного фахового вступного випробування, єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень, конкурсу творчих та/або фізичних здібностей, у формі вступного іспиту для іноземців, співбесіди, фахового іспиту, а також вступного іспиту з іноземної мови, спеціальності, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень у разі вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії / доктора мистецтва, за результатами якого виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100 – 200 (з кроком не менше ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку («незадовільно»);

вступний іспит для іноземців – форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника з одного або декількох предметів, навчальних дисциплін або спеціальності (іноземці та особи без громадянства, які складають вступний іспит для іноземців, не складають інших вступних випробувань);

1.5. Вступний іспит / співбесіда зі спеціальності оцінюється предметною комісією Полтавського державного медичного університету по прийому вступних випробувань до аспірантури.

1.6. Вступний іспит / співбесіда зі спеціальності проводиться в усній формі.

1.7. Первинним обліковим документом щодо результатів вступного випробування є відомість вступного випробування.

1.8. Мовою вступу на навчання, навчання та оцінювання за освітньо-науковими програмами аспірантури є українська.

2. Орієнтовна структура вступного іспиту / співбесіди «Кардіологія»

2.1. Програма вступного іспиту / співбесіди укладається випускаючими кафедрами (відповідно до ОНП) у обов'язі програми рівня вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

2.2. Вступний іспит / співбесіда проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, кожний з яких складається з чотирьох питань.

3. Критерії оцінювання

3.1. Ваговий коефіцієнт вступного іспиту/співбесіди складає 0,2 (нормується одиницею).

3.2. Результати вступного іспиту / співбесіди оцінюються за наступними критеріями:

- змістовне наповнення, логіка викладу матеріалу;
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

3.3. Остаточне оцінювання здійснює предметна комісія на основі виступу вступника і відповідей на запитання за 200-бальною шкалою:

№ питання	Кількість балів
1	0-50
2	0-50
3	0-50
4	0-50
Загалом	200

Розподіл балів за критеріями оцінювання зі спеціальності:

№ питання у білеті Бали	Питання 1	Питання 2	Питання 3	Питання 4
0-10, 999	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми	Вступник володіє матеріалом з теми на рівні елементарного розпізнання, володіє менш ніж 20% знань з теми
11-20, 999	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми	Вступник може аналізувати матеріал теми, володіє менш ніж 40% знань з теми
21-30, 999	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому	Вступник володіє матеріалом з теми на достатньому

	рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми	рівні, виправляє помилки, серед яких є суттєві, добирає аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 60% знань з теми
31-40, 999	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми	Вступник вільно володіє матеріалом з теми, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми
41-50	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми	Вступник демонструє особливі творчі здібності, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми

3.4. Вступник, який отримав незадовільну оцінку, не допускається до участі в конкурсному відборі.

4. Регламент відповіді та обговорення

4.1. Відповіді на запитання проводиться усно та/або письмово, для осіб з особливими освітніми потребами – у будь-якій зручній формі з використанням допоміжних засобів і ресурсів.

4.2. Тривалість виступу вступника не має перевищувати 10 хв.

4.3. Тривалість обговорення виступу членами предметної комісії не має перевищувати 5 хв.

Програма іспиту «Кардіологія»

1. Основи організації та структури кардіологічної служби України. Основні установчі документи, що регламентують діяльність кардіологічної служби.
2. Епідеміологічні аспекти серцево-судинних захворювань.
3. Диспансеризація та реабілітація кардіологічних хворих.
4. Експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності кардіологічних хворих.
5. Стратифікація ризику та профілактика серцево-судинних захворювань.
6. Дисліпідемії: етіопатогенез, класифікація. Клінічна фармакологія гіполіпідемічних засобів.
7. Сучасні теорії атерогенезу. Патоморфологія, етапи формування атеросклеротичного ураження судин, Клінічні форми атеросклерозу, стандарти діагностики. Фармакологічні та інтервенційні методи лікування атеросклерозу.
8. Ішемічна хвороба серця: визначення, етіологія, патогенез, класифікація. Методи діагностики ішемічної хвороби серця.
9. Первинна та вторинна профілактика ішемічної хвороби серця, ефективність профілактичних заходів за даними доказової медицини.
10. Стабільна стенокардія: функціональні класи діагностика, методи медикаментозної та інтервенційної терапії.
11. Мікрovasкулярна стенокардія. Вазоспастична стенокардія. Рефрактерна стенокардія. Безбольова ішемія міокарда. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, тактика лікування.
12. Нестабільна стенокардія, класифікація, клініка, діагностика, тактика ведення хворих.
13. Гострий коронарний синдром без стійкого підйому сегмента ST: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальні підходи.
14. Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика.
15. Сучасна тактика лікування гострого коронарного синдрому. Реперфузійна терапія, покази, протипокази. Методи механічної реваскуляризації, ускладнення, тактика ведення хворих.
16. Інфаркт міокарда: визначення, класифікація, клініка, діагностика, формулювання діагнозу. Типи інфаркту міокарда. Тактика ведення хворих на гострий інфаркт міокарда та у післяінфарктний період, основні напрямки терапії.
17. Клінічна фармакологія сучасних тромболітичних, антиагрегантних, антикоагулянтних, фібринолітичних засобів: покази, протипокази при ішемічній хворобі серця та її ускладненнях.
18. Ускладнення інфаркту міокарда: види, клініка, діагностика, тактика ведення хворих, невідкладна допомога.

- 19.Анатомія серця та судин. Кола кровообігу. Фізіологія серцевої діяльності та кровообігу, механізми регуляції функціональної активності серцево-судинної системи.
- 20.Основи електрокардіографії: види електрокардіографічних досліджень, ЕКГ при порушеннях ритму та провідності, гострому коронарному синдромі. ЕКГ при некоронарогенних захворюваннях міокарда, тромбоемболії легеневої артерії, порушеннях електролітного балансу, при захворюваннях інших органів та систем, при фармакологічних впливах.
- 21.Функціональні проби в кардіології. Амбулаторне моніторування електрокардіограми по Холтеру. Варіабельність серцевого ритму.
- 22.Ехокардіографія: основні сонографічні показники центральної гемодинаміки в нормі та в умовах серцево-судинної патології. Доплерівські методи дослідження серця та судин. Стрес-ехокардіографія. Чрезстравохідна ехокардіографія.
- 23.Клінічна оцінка рентгенологічних та рентгенендоваскулярних методів дослідження. Коронароангіографія, аортографія, вентрикулографія, ангіопульмонографія.
- 24.Електрофізіологічне дослідження. Покази, протипокази.
- 25.Комп'ютерна томографія серця, магнітно-резонансна томографія серця: діагностичні можливості при кардіальній патології.
- 26.Біохімічні, імунологічні, генетичні методи в кардіології. Основи лабораторної діагностики серцево-судинних захворювань.
- 27.Артеріальна гіпертензія. Патофізіологічні механізми розвитку артеріальної гіпертензії.
- 28.Етіологія та патогенез, класифікація артеріальної гіпертензії.
- 29.Клініка і діагностика артеріальної гіпертензії.
- 30.Гіпертензивні кризи, класифікація, невідкладна допомога.
- 31.Сучасні підходи до лікування артеріальної гіпертензії. Клінічна фармакологія основних груп гіпотензивних засобів.
- 32.Ускладнення артеріальної гіпертензії. Профілактика, лікування. Рефрактерна артеріальна гіпертензія.
- 33.Симптоматичні артеріальні гіпертензії: класифікація, клініка, діагностика, лікування.
- 34.Артеріальна гіпертензія в умовах коморбідності, особливості фармакотерапії.
- 35.Основи електрофізіології серця. Етіопатогенез порушень ритму та провідності. Класифікація та номенклатура порушення ритму серця та провідності.
- 36.Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів. Сучасні підходи до анти аритмічної терапії.
- 37.Класифікація, діагностика та лікування екстрасистолії та парасистолії. Етіологія, патогенез.
- 38.Фібриляція передсердь, тріпотіння передсердь. Патофізіологічні механізми, етіологія, діагностика, підходи до лікування.
- 39.Медикаментозна та електрична кардіоверсія. Катетерна абляція. Покази, протипокази. Профілактика тромбоемболічних ускладнень.

40. Шлуночкові порушення ритму серця. Етіологія, лікування, профілактика раптової смерті.
41. Блокади серця. Класифікація, етіопатогенез, діагностика, лікувальні підходи. Види штучний водіїв ритму. Рекомендації по імплантації електричних засобів.
42. Міокардити. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Міокардити, асоційовані з COVID-19.
43. Хвороби перикарда, сухий та випітний перикардит. Значення туберкульозу, ревматизму, колагенозів у розвитку перикардиту. Діагностика, лікування.
44. Хвороби ендокарда. Гострий та затяжний септичний ендокардит. Діагностика, тактика лікування.
45. Кардіоміопатії: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування.
46. Ревматизм. Набуті вади серця. Класифікація, діагностика, тактика лікування, покази та терміни хірургічного лікування.
47. Вроджені вади серця у дорослих. Тактика ведення.
48. Пухлини серця. Класифікація, діагностика, тактика ведення.
49. Хронічна серцева недостатність: сучасна класифікація, етіологія, патогенез, діагностичні критерії, клінічні прояви, ускладнення. Систоліна та діастолічна серцева недостатність.
50. Лікування хронічної серцевої недостатності. Медикаментозне лікування систолічної та діастолічної серцевої недостатності.
51. Немедикаментозне лікування хронічної серцевої недостатності. Ресинхронізаційна терапія. Зовнішня контрапульсація. Трансплантація серця та імплантація кардіовертера-дефібрилятора.
52. Невідкладні стани в кардіології. Реанімація та інтенсивна терапія при серцево-судинній патології. Організація роботи блоку реанімації та інтенсивної терапії.
53. Раптова серцева смерть. Техніка серцево-легеневої реанімації.
54. Гостра серцева недостатність. Основні причини, діагностика, лікування захворюваннях.
55. Синкопальні стани: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика синкопальних станів. Кардіогенні синкопе. Невідкладна допомога.
56. Тромбоемболія легеневої артерії. Клініка, діагностика, невідкладна допомога. Тактика лікування. Можливості тромболізісу.
57. Легеневе серце. Легенева гіпертензія: класифікація. Діагностика, клініка, принципи лікування.
58. Серцево-судинні захворювання при хронічному обструктивному захворювання легень, бронхіальній астмі: патогенез клініка, діагностика, лікувальні підходи.
59. Цукровий діабет і хвороби серця. Етіопатогенез ураження серця і судин в умовах порушення метаболізму глюкози. Діагностика, тактика лікування.
60. Серцево-судинні захворювання при патології щитоподібної залози. Етіопатогенез, діагностика, особливості клінічного перебігу, стратегії лікування.

61. Серцево-судинна патологія при хворобах нирок. Клініко-патогенетичні аспекти, тактика лікування.
62. Анемії, еритремія і патологія серця. Етіопатогенез, діагностика, особливості перебігу та лікування.
63. Ураження серця при колагенозах. Клінічні особливості, діагностика, тактика лікування.
64. Ураження серця і судин при подагрі, ожирінні: клініка, діагностика, лікування.
65. Серцево-судинна патологія при онкологічних захворюваннях. Кардіотоксичність хіміотерапевтичних засобів.
66. Особливості перебігу серцево-судинних захворювань у вагітних, вибір фармакологічних препаратів.

Рекомендована література

Основна:

1. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / за ред. В.М. Коваленка, М.І. Лутая, Ю.М. Сіренка, О.С. Сичова. 6-те вид., переробл. і доповн. Київ: Четверта хвиля, 2023. 384 с.
2. Клінічна аритмологія : практ. керівництво / за ред. О. Й. Жарінова, В. О. Куця. Київ : Четверта хвиля, 2025. 264 с.
3. Основи електрокардіографії : навч. посібник / О. Й. Жарінов, В. О. Куця та співавт. ; за ред. О. Й. Жарінова, В. О. Куця. 4-те вид., переробл. і допов. Київ : Четверта хвиля, 2020. 248 с.
4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін / Вінницький нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова ; за ред. Ю. М. Мостового. - 29-е вид., змін. - Вінниця, 2023. - 792 с.
5. Сучасні додаткові методи обстеження серцево-судинної системи : навч. посіб. / Ю. М. Мостовий [та ін.] ; ред. Ю. М. Мостовий ; Вінниця. ВНМУ ім. М. І. Пирогова. – Львів : Марченко Т. В., 2022. – 287 с.
6. Настанова з кардіології / За ред. В.М. Коваленка. - К.: МОРІОН, 2009. - 1368 с.
7. Іванів Ю.А., Орищин Н.Д. Невідкладна ехокардіографія: Навчальний посібник. Львів. Четверта хвиля. 2023. 184 с.
8. Іванів Ю.А., Орищин Н.Д. Клінічна ехокардіографія Львів. Четверта хвиля. 2020. 308 с.
9. Катеренчук І.П. Клінічне тлумачення і діагностичне значення лабораторних показників у загальнолікарській практиці: Навчальний посібник. - Медкнига, 2018. – 224 с.
10. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівнів акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. - К.: МОРІОН; 2019. - 980 с.
11. Жарінов О.Й., Куць В.О., Сороківський М.С., Черняга-Ройко У.П. Холтеровське та фрагментарне моніторування ЕКГ. За ред. О.Й. Жарінова, В.О. Куця. – К.: Медицина світу, 2010. – 128 с.

12. Жарінов О.Й. Основи електрокардіографії (третє видання, перероблене і доповнене) / О.Й. Жарінов, В.О. Куць. – Львів. : МС, 2017. – 240 с.
13. Внутрішня медицина. У 3 т. Т. 2 / А.С. Свінцицький, Л.Ф. Конопльова, Ю.І. Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. - К.: Медицина, 2009. - 1088 с.
14. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога: [підруч. для лікарів-курсантів післядипломної освіти, лікарів-інтернів і студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації] / І. С. Зозуля [та ін.] ; ред. І. С. Зозуля. - Київ : Медицина, 2012. - 728 с.
15. Коваленко В.М., Медведь В.І., Долженко М.М. та співавтори. Вроджені вади серця і вагітність // Київ, Наукова думка. – 2016. – С. 165.

Допоміжна:

1. Основи ЕКГ: The ECG Made Easy: 9-те видання / Джон Хемптон, Джоана Хемптон; наук. ред. пер.: Н. М. Середюк : навчальний посібник : двомов. вид. – Пер. 9-го вид. - К. : Медицина – 2020. - 234 с.
2. ЕКГ в практиці / Д. Р. Хемптон ; за участю Д. Едлема ; наук. ред. пер.: Н. М. Середюк, О. З. Скакун ; пер. з англ. О. І. Ромаскевича = The ECG in Practice / John R. Hampton ; With contributions by David Adlam = ЭКГ в практике / Джон Р. Хэмптон ; при участии Дэвида Эдлэма : навчальний посібник : тримов. вид. - Пер. 6-го англ. вид.=6th ed.=Пер. 6-го изд. - К. : Медицина, 2018. - хх, 539 с.
3. Амосова К.М., Коваленко В.М., Соколов М.Ю., Л.Г. Воронков та інші / Серцева недостатність / Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах, 2016 рік
4. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях) / [О.М. Біловол, І.І. Князькова, Н.І. Ярема, Л.В. Радецька, І.П. Савченко, О.І. Коцюба та ін.]. – 2022. – Харків: Новий світ. – 340 с.
5. Інфекційний ендокардит. Рекомендації з профілактики, діагностики та лікування інфекційного ендокардиту.- Київ, Моріон, 2015 р.- 32 с.
6. Диференційний діагноз больового синдрому в грудній клітині : навч. посіб. / [В. О. Малахов та ін.] ; Харків. мед. акад. післядиплом. освіти. - Харків : Щедра садиба плюс, 2015. - 131 с. : рис., табл.
7. Основи діагностики та лікування ревматичних захворювань: навч. посібн. / Л.В. Журавльова, М.О. Олійник, Ю.К. Сікало, В.О. Федоров. – К.: ВД «Медкнига», 2023. – 360 с.
8. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Л.П. Чепкий, Л.В. Усенко та ін.; за ред. Ф.С. Глумчера. - К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 352 с.
9. Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник / І.М. Скрипник, Н.П. Приходько, О.А. Шапошник. – К.: ВСФ: «Медицина». 2024. – 335 с.

Електронні ресурси:

<http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;

<http://nmaro.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;

<http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;

<http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;

<http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;

<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;

<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;

<http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;

<http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

<https://WebCardio.org>

<http://WebMedFamily.org>

Асоціація аритмологів України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. Режим доступу: <https://asar.org.ua>

Всеукраїнська асоціація кардіологів України [Електронний ресурс] : офіційний сайт CARDIO HUB. Режим доступу: <https://cardiohub.org.ua>

Empendium : довідник з внутрішньої медицини [Електронний ресурс] : порушення серцевого ритму. Режим доступу:

<https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.2.6>

<http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

<http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;

<http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;

<http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека

Програма затверджена на засіданні приймальної комісії

від «29» квітня 2026 року, протокол № 7